

RANSKALAISEN SOSIALISTIN REHELLISTÄ PUHETTA

Ranskalaisessa Sveitsissä, missä ranskalaismielinen shovinismi riehuu miltei yhtä voimakkaana kuin Ranskassa, on kajahtanut rehellisen sosialistin ääni. Meidän kehnona aikanamme se on huomattava tapahtuma. Ja sitäkin suuremmalla syyllä meidän on kuunneltava tarkkaavaisemmin tuota ääntä, koska tässä tapauksessa olemme tekemisissä temperamentiltaan ja ajatustavaltaan tyypillisesti ranskalaisen — oikeammin: romanin, sillä esimerkiksi italialaiset ovat myös samanlaisia — sosialistin kanssa.

Kysymys on Paul *Golayn*, Lausannessa ilmestyvän vaatimattoman sosialistisen lehden toimittajan, pienikokoisesta kirjasesta. Sen kirjoittaja piti mainitussa kaupungissa maaliskuun 11 p:nä 1915 referaatin aiheesta: „Kuoleva sosialismi ja sosialismi, jonka täytyy elpyä” ja julkaisi sen sitten erillisenä kirjasena*.

„Elokuun ensimmäisenä päivänä 1914 syttyi sota. Viikko-kausia ennen tätä nykyään kuuluisaa päivää ja sen jälkeen miljoonat ihmiset odottivat”. Näin kirjoittaja aloittaa. Miljoonat odottivat, että sosialismin johtajien päätöslauseimat ja lausunnot johtaisivat „mahtavaan kapinaan, joka pyyhkäisee pyörteillään pois rikolliset hallitukset”. Mutta miljoonat pettyivät odotuksissaan. Me yritimme, sanoo Golay, „toverillisesti” puolustaa sosialisteja sillä, että „sota tuli salamannopeana yllätyksenä”, että sosialistit eivät olleet perillä asioista, mutta nämä puolustelut eivät meitä tyydyt-

* Paul Golay: „Le socialisme qui meurt et le socialisme qui doit renaître”. Lausanne, 1915. 22 sivua, hinta 15 centime'a. En vente à l'Administration du „Grutleer”, Maison du Peuple, Lausanne.

täneet. „Me tunsimme olomme oudoksi, oli aivan kuin omatuntomme olisi upotettu kaksimielisyyden ja valheen saastuttamaan veteen”. Lukija voi jo tästä nähdä, että Golay on vilpiton. Piirre, joka meidän aikanamme on miltei harvinainen.

Golay muistelee proletariaatin „vallankumouksellista perinnettä”. Käsittäen täydellisesti, että „jokaisessa tilanteessa on tarpeen vastaavanlainen toiminta”, hän muistuttaa: „poikkeukselliset tilanteet vaativat poikkeuksellisia toimenpiteitä. Vaikeat taudit — tepsiviä lääkkeitä”. Hän muistuttaa „kongressien päätöksistä”, „joissa käännytään suoraan joukkojen puoleen ja kannustetaan niitä vallankumoukselliseen ja kapinalliseen toimintaan”. Seuraa sitaatteja Stuttgartin ja Baselin päätöslauselmien vastaavista kohdista. Ja kirjoittaja korostaa, että „näissä eri päätöslauselmissa ei puhuta mitään puolustus- ja hyökkäyssodasta eikä näin ollen ehdoteta yleisesti tunnustettujen pääperiaatteiden sijalle mitään erikoista, nationalistista taktiikkaa”.

Tähän kohtaan tultuaan lukija vakuuttuu, että Golay on vilpiton ja sitä paitsi myös vakaumuksellinen, rehellinen sosialisti. Piirre, joka II Internationalen huomattavien toimihenkilöiden piirteenä on kerrassaan poikkeuksellinen!

„...Sotapäälliköt onnittelivat proletariaattia, ja porvarillinen lehdistö ylisteli lämpimin sanoin sen henkiinheräämistä, jota tämä lehdistö nimittää „kansallishengeksi”. Tämä henkiinherääminen maksaa meille kolme miljoonaa vainajaa.

Ja kuitenkin — työväenjärjestössä ei ole milloinkaan ollut näin suurta määrää jäsenmaksuja maksavia jäseniä, ei ole milloinkaan ollut näin runsaasti parlamentaarikkoja, näin erinomaisesti järjestettyä lehdistöä. Milloinkaan ei ole myöskään tehty inhottavampaa tekoa, jota vastaan olisi pitänyt nousta kapinaan.

Näin traagillisissa oloissa, kun on kysymys miljoonien ihmisten olemassaolosta, kaikki vallankumoukselliset teot ovat muutakin kuin sallittavia, ne ovat laillisia. Ne ovat enemmänkin kuin laillisia, ne ovat pyhiä. Proletariaatin ehdottomana velvollisuutena on yrittää mahdollisimman paljon pelastamiseksi niiltä tapahtumilta, jotka hukuttavat Euroopan vereen.

Ei ollut tarmokasta menettelyä, ei suuttumuksen ilmaisuyrityksiä eikä kapinaan johtavia tekoja...

...Vastustajamme pitävät melua sosialismin vararikosta. He hätäilevät liiaksi. Mutta kuka rohkenisi sittenkään väittää, että he ovat joka suhteessa väärässä? Se, joka tänä ajankohtana kuolee, ei ole sosialismi yleensä, vaan sosialismin eräs muunnos, imelä sosialismi, vailla idealismin henkeä, vailla kiihkoa, sosialismi, jolla on virkamiehen eleet ja vakavan perheenisän vatsa, sosialismi vailla rohkeutta,

vailla yltiöpäisyyttä, se on tilastojen harrastaja, vajonnut korviaan myöten mielisuosiolla tehtyihin sopimuksiin kapitalismin kanssa, sosialismi, joka harrastaa vain reformeja ja on myynyt esikoisikeutensa hernerokasta, sosialismi, joka toimii porvariston hyväksi kansan kärsimättömyyden tukahduttajana, proletaarien rohkean toiminnan omalaa-tuisena automaattisena jarruna.

Juuri tämä sosialismi, joka uhkasi saastuttaa koko Internationalen, on tiettyssä määrin vastuussa siitä voimattomuudesta, siitä kykene-mättömyydestä, josta meitä moititaan”.

Kirjasensa muissa kohdissa Golay puhuu suoraan „reformistisesta sosialismista” ja „opportunistista” kuten socialismin vääristelystä.

Puhuessaan tästä vääristelystä, tunnustaessaan *kaik-kien* sotivien maiden proletariaatin „yhteisen vastuun”, korostaessaan, että „tämä vastuu lankeaa johtajille, joille joukko antoi luottamuksensa ja joilta se odotti iskulau-setta”, — Golay ottaa aivan oikein esikuvaksi nimenomaan Saksan sosialismin, „joka on parhaiten järjestynyt, parhaiten muovautunut, eniten ehdettu täyteen doktriineja”, ja näyttää „sen lukumäärällisen voiman ja sen vallankumouk-sellisen heikkouden”.

„Vallankumouksellisen hengen innoittama Saksan sosialidemokra-tia olisi voinut asettaa militarististen hankkeiden vastapainoksi kyllin varman, kyllin sitkeän vastarinnan viedäkseen mukanaan keski-Euroopan muiden maiden proletariaatin tälle ainoalle pelastuksen tielle.

...Saksan sosialismilla oli suuri vaikutus Internationalessa. Se olisi voinut saada eniten aikaan. Siltä odotettiin suurinta voimain ponnistusta. Mutta lukumäärä ei merkitse mitään, jos liian ankara kuri on halvaannuttanut henkilökohtaisen tarmon tai jos „johtomiehet” käyttävät vaikutustaan saadakseen aikaan pienimmän voimain ponnis-tuksen”. (Missä määrin oikea on virkkeen jälkimmäinen osa, siinä määrin virheellinen on sen edellinen osa: kuri on mainio ja välttämätön asia, — esim. puoluekuri, joka sulkee pois opportunistit ja vallan-kumouksellisen toiminnan vastustajat.) „Vastuuvellolisten johtajiensa ansiosta Saksan proletariaatti kuunteli sotilaskamarillan ääntä... Internationalen muut osastot pelästivät ja menettelivät aivan samoin; Ranskassa kaksi sosialistia katsoi tarpeelliseksi osallistua porvarilliseen hallitukseen! Ja niinpä sitten muutaman kuukauden kuluttua siitä, kun kongressissa oli juhlallisesti ilmoitettu, että sosialistit pitävät rikoksena ampua toinen toistaan, miljoonat työläiset menivät sota-väkeen ja ryhtyivät harjoittamaan tätä rikosta niin itsepintaisesti, niin innokkaasti, että kapitalistinen porvaristo ja hallitukset ovat ilmaisseet heille monta kertaa kiitollisuutensa”.

Mutta Golay ei rajoitu siihen, että tuomitsee säälimät-tömästi „kuolevan sosialismin”. Ei, hän osoittaa ymmärtä-vänsä täydellisesti sen, mikä tämän kuolemisen on aiheut-

tanut ja minkäläinen sosialismi on tuleva kuolevan tilalle. „Jokaisen maan työväenjoukot kokevat vississä määrin niiden aatteiden vaikutusta, joita levitetään porvarillisissa piireissä”. „Kun Bernstein muotoili revisionismin nimellä omalaatuisen demokraattisen reformismin”, niin Kautsky „murskasi” hänet „osuvien tosiasioiden avulla”. „Mutta kun säädyllisyyden vaatimukset oli tyydytetty, puolue jatkoi edelleenkin „reaalipolitiikkaansa”. Sosialidemokraattisesta puolueesta tuli se, mikä se on nykyään. Erinomainen organisaatio. Roteva ruumis, vain henki on siitä kaikonnut”. Samoja tendenssejä on havaittavissa Saksan sosialidemokratian ohella kaikissa Internationalen jaostoissa. „Kasvava virkailijain määrä” synnyttää vissejä seuraamuksia; huomio kiintyy ainoastaan maksujen oikeaan perintään; lakkoja pidetään „mielenosoituksina, joiden tarkoituksena on saada edullisimmin ehdoin aikaan sopimuksia” kapitalistien kanssa. Totutaan sitomaan työläisten edut kapitalistien etuihin, „alistamaan työmiehen kohtalo itsensä kapitalismin kohtaloon”, „toivomaan voimaperäistä kehitystä „omalle” „kansalliselle” teollisuudelle ulkomaisen teollisuuden vahingoksi”.

Valtiopäivämies R. Schmiedt kirjoitti eräässä artikkelissaan, että ammattiliittojen suorittama työolojen säännöstely on edullista myös kapitalisteille, sillä se „tuo järjestystä ja vakiintuneisuutta talouselämään”, „helpottaa kapitalistien tilinpitoa ja ehkäisee epärehellistä kilpailua”.

„Näin ollen”, huudahtaa Golay näitä sanoja siteeratesaan, „ammattillisen liikkeen on katsottava itselleen kunniaksi, että se tekee kapitalistien liikevoitot pysyvämmiksi! Nähtävästi sosialismin päämääränä on se, että kapitalistisen yhteiskunnan puitteissa vaaditaan mahdollisimman paljon etuja, jotka voidaan sovittaa yhteen itse kapitalistisen järjestelmän olemassaolon kanssa? Jos asia on siten, niin olemme tekemisissä kaikista periaatteista luopumisen kanssa. Proletariaatti ei pyri kapitalistisen järjestelmän lujittamiseen eikä minimaalisen edullisten olosuhteiden luomiseen palkkatyölle, vaan yksityisomistuksellisen järjestelmän poistamiseen ja palkkatyöjärjestelmän hävittämiseen”.

...„Suurten järjestöjen sihteereistä tulee tärkeitä persoonia. Ja poliittisessa liikkeessä parlamenttiedustajilla, kirjailijoilla, tiedemiehillä, asianajajilla, kaikilla, jotka tuovat tietensä lisäksi mukanaan tiettyä henkilökohtaista kunnianhimoa, on sellainen vaikutus, että se toisinaan on suorastaan vaarallista.

Ammattiliittojen mahtava järjestö ja niiden kassojen vakavaraisuus on kehittänyt niiden jäsenissä ammattikuntalaisuushenkeä. Eräs ammatillisen liikkeen, olemukseltaan reformistisen liikkeen kielteinen puoli on siinä, että se parantaa palkkatyöläisten asemaa erillisissä kerroksissa tai ryhmissä asettaen toisen niistä toisen yläpuolelle. Tämä rikkoo yhtenäisyyden perustaa ja synnyttää parhaimpaan asemaan päässeissä arkuutta sekä panee heidät toisinaan arastelemaan „liikettä”, joka saattaa koitua kohtalokkaaksi heidän asemalleen, heidän kassalleen, heidän aktiivilleen. Näin ollen muodostuu omalaatuinen jako proletariaatin eri kategoriain välillä, — kategoriain, jotka ammatillinen liike itse keinotekoisesti luo”.

Tämä ei tietysti ole perustelu voimakkaita järjestöjä vastaan, sanoo kirjoittaja, aavistaen varmaan tietynlaisten „arvostelijain” takertuvan noihin sanoihin. Tämä todistaa vain sitä, että järjestöissä tarvitaan „sielua”, „innostusta”.

„Mitkä ovat ne oleelliset piirteet, joiden tulee luonnehtia huomispäivän sosialismia? Tämä sosialismi tulee olemaan kansainvälistä, taipumatonta ja kapinahenkistä”.

„Taipumattomuus on voimaa”, sanoo Golay aivan oikein, kehottaen lukijaa luomaan silmäyksen „doktriinien historiaan”. — „Milloin ne ovat olleet vaikutusvaltaisia? Silloinko, kun ne olivat viranomaisten kesyttämiä, vaiko silloin, kun ne olivat taipumattomia? Milloin kristinoppi menetti arvonsa? Eikö juuri silloin, kun Konstantinus lupasi sille tuloja ja tarjosi vainojen ja teloitusten asemesta hovipalvelijain kaluunapuvun?..

Eräs ranskalainen filosofi on sanonut: kuolleita aatteita ovat ne, jotka esiintyvät hienoissa pukimissa, vailla kirpeyttä, vailla rohkeutta. Ne ovat kuolleita, sillä ne ovat yleisessä käytössä ja kuuluvat osana poroporvarien suuren armeijan tavallisiin intellektuaalisiin eväisiin. Voimakkaita aatteita ovat ne, jotka tyrkkivät ja saavat aikaan skandaalin, herättävät suuttumusta, vihaa ja ärtymystä toisissa ja innostusta toisissa”. Kirjoittaja pitää tarpeellisena palauttaa tämä totuus nykyajan sosialistien mieleen, joilta hyvin usein puuttuu kaikkinaista „vakaumuksen kiihkeyttä: ei uskota mihinkään, ei reformeihin, jotka myöhästyvät, eikä vallankumoukseen, jota ei kuulu tulevaksi”.

Taipumattomuus, valmius kapinaan „ei lainkaan johda haaveksintaan, vaan päinvastoin, tekoihin. Sosialisti ei ylenkatso mitään toiminnan muotoa. Hän kykenee löytämään uusia, hetken tarpeiden ja olosuhteiden mukaisia muotoja... Hän vaatii viipymättömiä reformeja, eikä hän saavuta niitä kinastelemalla vastustajan kanssa, hän kiskoo ne myönnytyksenä porvaristolta, jossa innostusta ja rohkeutta uhkuva joukko herättää pelkoa”.

Sen jälkeen kun Plehanov, Kautsky ja kumpp. ovat mitä säädyttömimmin mataloittaneet marxilaisuutta ja häväisseet sosialismia Golayn kirjanen tarjoaa moraalista lepoa. Hänellä on todettava olevan vain kaksi seuraavaa puutteellisuutta.

Ensinnäkin, Golaylle, niinkuin useimmille romaanilaisille sosialisteille, nykyiset guesdelaisetkin mukaanluettuina, on ominaista hieman välinpitämätön suhtautuminen „doktriiniin”, s.o. sosialismin *teoriaan*. Hän tuntee marxilaisuutta kohtaan tiettyä ennakkoluuloa, jota voidaan selittää, mutta ei puolustaa sillä, että Kautsky, „Neue Zeit” * ja yleensä saksalaiset ovat nykyään mitä pahimman karrikattyrimarxilaisuuden vaikutusvallassa. Ken Golayn tavoin on tajunnut, että reformistisen sosialismin *kuolema* ja vallankumouksellisen, „kapinallisen” sosialismin — s.o. sellaisen sosialismin, joka ymmärtää kapinan tarpeellisuuden, julistaa sitä ja kykenee vakavasti valmistautumaan siihen ja valmistamaan sitä, — *jälleensyntyminen* ovat välttämättömiä, hän on *todellisuudessa* tuhat kertaa lähempänä marxilaisuutta kuin ne „tekstejä” ulkoa osaavat herrat, jotka nykyään harrastavat (esimerkiksi „Neue Zeitissa”) sosialishovinismin puolustelua, tehkööt he sitä missä muodossa tahansa — aina siihen kaavaan asti, että nyt pitää „sopia” shovinistisen Keskuskomitean („vorstandin”) kanssa eikä „muistella menneitä”.

Mutta niin „inhimillisen” ymmärrettävää kuin marxilaisuuden halveksinta Golaylla onkin, niin paljon kuin syy tässä siirtyykin häneltä ranskalaisten marxilaisten (guesdelaiden) kuolevan ja *kuolleen* suunnan niskoille, niin vikaa kuitenkin on. Maailman valtavin sorretun luokan vapausliike, historian vallankumouksellisimman luokan

* — „Uusi Aika”. *Tolm.*

vapausliike on mahdoton ilman vallankumouksellista teoriaa. Teoriaa ei voida keksiä, se *kasvaa* esiin maailman kaikkien maiden vallankumouksellisesta kokemuksesta ja vallankumouksellisesta ajattelusta. Ja tällainen teoria on *kasvanut* esiin XIX vuosisadan 2. puoliskolta alkaen. Sen nimi on marxilaisuus. Ei voida olla sosialisteja, ei voida olla vallankumouksellisia sosialidemokraatteja, ellei osallistuta voimien mukaan tämän teorian kehittämiseen ja soveltamiseen, sekä meidän päivinämmme säälimättömään taisteluun Plehanovin, Kautskyn ja kumpp. harjoittamaa tämän teorian runtelua vastaan.

Teorian väheksymisestä Golaylla johtuu useita vääriä tai harkitsemattomia hyökkäilyjä esim. sentralismia tai yleensä kuria vastaan, „historiallista materialismia” vastaan, joka ei ole muka tarpeeksi „idealistinen” j.n.e. Tästä johtuu hämmästyttävä ajatuksen keskeneräisyys tunnuksia koskevassa kysymyksessä. Esim. vaatimuksessa, että sosialismi tulisi „kapinahenkiseksi”, on mitä syvällisin ajatus ja se on ainoa oikea ajatus, jonka ulkopuolella kaikki korulauseet internationalismista ja vallankumouksellisuudesta, marxilaisuudesta ovat pelkkää typeryyttä ja useimminkin ulkokultaisuutta. Tätä ajatusta, kansalaissodan ajatusta, olisi pitänyt kehittää, siitä olisi pitänyt tehdä taktiikan peruskohta, mutta Golay rajoittui vain sen *esittämiseen*. Se on hyvin paljon „nykyisiin aikoihin katsoen”, mutta proletariaatin vallankumoustaistelun tarpeiden kannalta se on riittämätön. Esim. Golay asettaa suppeasti kysymyksen siitä, että sotaan on „vastattava” vallankumouksella, jos niin voidaan sanoa. Hän ei ota huomioon, että kun sotaan ei kyetty *vastaamaan* vallankumouksella, niin itse sota on ryhtynyt opettamaan ja opettaa joukoille vallankumousta, luo vallankumouksellisen tilanteen, syventää ja laajentaa sitä.

Toista Golayn puutteellisuutta kuvaa havainnollisimmin seuraava päätelmä hänen kirjasessaan:

„Me emme tuomitse ketään. Jälleensyntyäkseen Internationale tarvitsee sitä, että veljeyden henki elähdyttäisi kaikkia sen jaostoja; mutta täytyy sanoa, että sen suuren tehtävän edessä, jonka kapitalistinen porvaristo sille asetti heinä- ja elokuussa 1914, reformistinen, sentralisatorinen (?) ja hierarkkinen sosialismi oli säällittävän näköinen”.

„Me emme tuomitse ketään”... Siinä on teidän virheenne, toveri Golay! Te itse tunnustitte, että „kuoleva sosialismi” on sidottu porvarillisiin aatteisiin (siis porvaristo ravitsee ja tukee sitä), tiettyyn aatteelliseen virtaukseen sosialismissa („reformismiin”), määrättyjen kerrosten etuihin ja erikoisasemaan (parlamentaarikot, virkamiehet, sivistyneistö, eräät paremmassa asemassa olevat työläiskerrokset tai -ryhmät) j.n.e. Tästä juontuu *kiertämättä* johtopäätös, jonka te jätätte tekemättä. Fyysilliset henkilöt „kuolevat” niin sanotulla luonnollisella kuolemalla, mutta *aatteellis-poliittiset* virtaukset *eivät voi niin* kuolla. Samoin kuin porvaristo ei kuole, ennenkuin se kukistetaan, samoin myös porvariston ravitsema ja tukema virtaus, joka ilmaisee porvariston kanssa liittoutuneen intelligenttien ja työväenluokan aristokratian pienen ryhmän etuja, ei kuole, ellei sitä „tapeta”, s.o. kukisteta, ellei tehdä tehottomaksi sen *kaikkinaista* vaikutusta sosialistiseen proletariaattiin. Tämän virtauksen voima on juuri sen yhteyksissä porvaristoon, ja tästä virtauksesta on tullut vuosien 1871—1914 „rauhallisen” kauden objektiivisten olosuhteiden ansiosta omalaatuinen komentava, loiseläjain *kerros* työväenliikkeessä.

Tässä ei pidä ainoastaan „tuomita”, vaan myös lyödä hätärumpua, paljastaa säälimättä, kukistaa, „erottaa tehtävistä” tuo loiseläjäkerros, rikkoa *sen* ja työväenliikkeen välinen „yhtenäisyys”, sillä sellainen „yhtenäisyys” merkitsee todellisuudessa proletariaatin ja kansallisen porvariston yhtenäisyyttä sekä kansainvälisen proletariaatin *hajaannusta*, lakeijoiden yhtenäisyyttä ja vallankumouksellisten *hajaannusta*.

„Taipumattomuus on voimaa”, sanoo Golay aivan oikein, ja vaatii, että „socialismi, joka tulee jälleensyntymään”, olisi taipumatonta. Mutta eikö porvaristolle ole samantekevää, hierooko proletariaatti sovintoa porvariston kanssa *suoraan* vai *välillisesti* sen kannattajien, puolustajien ja työväenliikkeen *sisällä* olevien asiamiesten, s.o. opportunistien, välityksellä? Viimeksi mainittu on vieläpä *edullisempaa* porvaristolle, koska turvaa sille pysyvemmän vaikutusvallan työläisiin!

Golay on tuhat kertaa oikeassa, että on olemassa kuolevaa socialismia ja sosialismia, joka tulee jälleensyntymään,

mutta tuo kuoleminen ja tuo jälleensyntyminen onkin nimenomaan säälimätöntä taistelua opportunistin virtausta vastaan, eikä ainoastaan aatteellista taistelua, vaan myös tämän rujan kasvannaisen poistamista työväenpuolueista, tämän proletariaatille vieraan taktiikan tiettyjen edustajain erottamista järjestöistä, täydellistä pesäeroa heistä. Nämä edustajat eivät kuole enempää fyysillisesti kuin poliittisesti-kaan, mutta työläiset katkaisevat välinsä heihin, sysäävät heidät porvariston kätyrien kuoppaan ja heidän mätänemissensä esimerkkiä hyväksikäyttäen kasvattavat uutta sukupolvea, oikeammin: proletariaatin uusia, kapinaan kykeneviä armeijoita.

„Kommunist” № 1—2, 1915
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan „Kommunist”
aikakauslehden tekstin mukaan